

1981/82:84

Fredagen den 19 februari

Kl. 09.00

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

1 § Justerades protokollet för den 11 innevarande månad.

2 § Förste vice talmannen meddelade att *Sten Andersson* ansökt om ledighet från uppdraget som riksdagsledamot fr. o. m. den 1 mars till slutet av riksmötet 1981/82 på grund av enskilda angelägenheter.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Anita Modin* (s) skulle tjänstgöra som ersättare för *Sten Andersson*.

3 § Svar på fråga 1981/82:254 om avvecklingen av NCB:s verksamhet i Hörnefors

Anf. 1 Industriministern NILS ÅSLING:

Fru talman! Lilly Hansson har frågat mig om jag vill medverka till att avvecklingen av NCB:s verksamhet i Hörnefors sker i socialt acceptabla former och vidta sådana åtgärder att de äldsta arbetstagarna blir ekonomiskt skyddade fram till pensionsåldern.

Jag är medveten om att en avveckling av NCB:s verksamhet i Hörnefors innebär en svår process för alla inblandade, och jag förstår den förtvivlan som griper människor när de förlorar sina arbeten. Vi har visserligen ett socialt system som ekonomiskt skyddar den enskilde, men därmed kan vi inte slå oss till ro. Därutöver vill regeringen genom aktiva regional- och arbetsmarknadspolitiska åtgärder medverka till att nya arbetstillfällen skapas för dem som drabbas av avskedanden.

Regeringen har tidigare förklarat sig beredd att med utnyttjande av de undantagsmöjligheter som regeringen förfogar över lämna särskilt regional-

Fredagen den
19 februari 1982

*Om avvecklingen
av NCB:s verk-
samhet i Hörne-
fors*

politiskt stöd till angelägna projekt i Hörnefors. Om de regionala myndigheterna finner att behov föreligger av ökade statliga insatser på det arbetsmarknadspolitiska området, är regeringen också beredd att noga pröva behovet av ökade medel för ordinarie arbetsmarknadspolitiska åtgärder för att möjliggöra en acceptabel utveckling i Hörnefors.

NCB har för sin del, inom sina ekonomiska ramar, sökt medverka till att ny sysselsättning skapas genom att anslå 5 milj. kr. för näringslivsfrämjande åtgärder i Hörnefors. Jag vill härvid allmänt framhålla att, även om det många gånger skulle vara önskvärt med stora åtaganden från företagen i fall som detta, kraven på insatser inte får bli så stora att företagens framtida utvecklingsmöjligheter äventyras. Det ankommer på företagens ledningar att bedöma sina företags möjligheter till särskilda stödåtaganden i syfte att mildra de negativa effekterna då verksamheten på en ort måste avvecklas eller nedtrappas.

Anf. 2 LILLY HANSSON (s):

Fru talman! Jag skall be att få tacka för svaret.

Det är ett svar som i sig är ömsint och uttrycker förståelse för de drabbade. Och jag är naturligtvis mycket glad över de åtaganden som regeringen har utfäst när det gäller speciellt regionalpolitiskt stöd för olika projekt som kan komma fram. Men jag kan inte i svaret finna att industriministern tänker vidta några åtgärder för den grupp det här gäller, alltså de äldre. Företagsledningen får själv bedöma om sådana åtgärder är nödvändiga.

Man kan fråga sig om NCB:s förfaringssätt i Hörnefors är socialt acceptabelt. Den stora flisstacken var såld samma dag som riksdagen fattade beslut om nedläggning. Efter ett par veckor var det dags att sälja oljan. Jag var själv i Hörnefors i januari och informerade mig om läget. Bilar med massaved gick i skytteltrafik till Hörnefors, medan flisen kördes därifrån. Det virket skulle ha räckt för att driva massafabriken i sex månader. NCB frångick de förhandlingar som påbörjats och bröt därigenom grovt mot den praxis som i svenskt arbetsliv är vanlig i en nedläggningssituation.

När det gäller de anställda vet vi av erfarenhet att de äldsta har svårast att få nytt arbete. I den situation vi har i dag, där regeringen ger AMS för litet resurser, blir det naturligtvis ännu svårare för just de äldre.

I Hörnefors finns i dag 34 kollektivanställda som är över 60 år. Tar man med dem som är 58 och 59 år blir det 57 stycken. Om man skulle ge dessa människor förtidspension efter den dag de har stämplat ut från A-kassan, skulle det sammantaget för dessa 57 personer innebära en kostnad på ca 10 milj. kr.

Industriministern säger i svaret att speciella åtaganden för företaget inte får innebära att den framtida utvecklingen för företaget blir svårare. Är det så illa i företaget att den kostnad som detta för med sig skulle äventyra den framtida utvecklingen, tror jag för min del att NCB inte har särskilt stora möjligheter att överleva.

Jag vill därför åter fråga industriministern om han anser att nedläggningen i Hörnefors sker i socialt acceptabla former och om industriministern vill

medverka till att NCB:s ledning omprövar sitt ställningstagande när det gäller de äldre.

Nr 84

Fredagen den
19 februari 1982

Anf. 3 Industriministern NILS ÅSLING:

Fru talman! Som svar på Lilly Hanssons senaste fråga måste jag säga att i och med riksdagens beslut om kapitaltillskott till NCB – ett beslut som dessutom var ovanligt preciserat i sitt krav på strukturåtgärder inom företaget – har företagets styrelse fått det mandat att självständigt handha företagets rörelse som är det normala och det rimliga för ett företag, även om det är statligt ägt. Jag har alltså inga möjligheter att direkt inskrida och påverka NCB-styrelsens hantering av sitt fögderi.

Jag vill också säga att riksdagen har anvisat en så knapp marginal för den finansiella rekonstruktionen av NCB att en stoppad lageravveckling uppenbart, enligt min bedömning, skulle avsevärt försvåra företagets möjligheter att fortsätta driften i övriga anläggningar. En stoppad lageravveckling i Hörnefors skulle alltså direkt gå ut över sysselsättningsläget i företagets övriga driftsenheter.

Sedan säger Lilly Hansson att AMS har fått för litet resurser. Det kan man i och för sig säga, även om AMS under det senaste året har fått 6 miljarder för sina insatser, och det är inte så litet i rådande budgetläge. Men det vore naturligtvis önskvärt att man kunde vara mera generös vid ett sådant här tillfälle. Vi har nu vissa regler för förtidspensionering, och enligt min uppfattning måste de reglerna gälla också i Hörnefors.

Anf. 4 LILLY HANSSON (s):

Fru talman! Jag är inte alls särskilt nöjd med det senaste svaret, för det var inte svar på min fråga. Jag vet inte om jag får tolka det så att industriministern anser att förfaringssättet vid nedläggningen i Hörnefors är socialt acceptabelt. Jag vill däremot inte ställa mig bakom den uppfattningen att detta förfarande är socialt acceptabelt. Man brukar rimligen först förhandla färdigt, innan man sätter i gång med en sådan avveckling och försäljning som NCB gjorde.

Det här gäller egentligen ett litet antal människor. Men det gäller människor som har det svårast och som har levt hela sitt liv i Hörnefors fabriker och ställt sin arbetskraft till förfogande. I en sådan här situation för just dessa människor – det är tillräckligt svårt för de övriga som finns där att bli utan arbete – tycker man att de rimligen borde få känna att de har ekonomisk trygghet fram till pensionsåldern. Det rör sig ändå inte om särskilt mycket pengar i det stora hela, och då borde enligt min mening NCB:s ledning kunna vara mer generös. Jag tror också att industriministern, om viljan finns, kan påverka NCB:s ledning i det fallet.

Anf. 5 Industriministern NILS ÅSLING:

Fru talman! Tyvärr är det nog så att den medelsram som riksdagen har anvisat för NCB är så knapp att man inte kan resa ytterligare krav på NCB beträffande Hörnefors. Däremot förutsätter jag självfallet att företaget,

*Om avvecklingen
av NCB:s verk-
samhet i Hörne-
fors*

Fredagen den
19 februari 1982

*Om avvecklingen
av NCB:s verk-
samhet i Hörne-
fors*

inom ramen för de befintliga resurserna, på alla sätt positivt medverkar till att lösa de aktuella problemen. Vi har ju ganska stora resurser till vårt förfogande när det gäller att få fram alternativ sysselsättning, och jag förutsätter att länsmyndigheter, kommuner, företag och fack använder dessa resurser maximalt. De är som sagt betydande.

När det gäller de äldres situation regleras möjligheten att medverka till förtidspensionering i lagen om allmän försäkring, och den måste vi följa. Det avgörande är då att bedömningen av individens behov av förtidspensionering kommer först sedan vederbörande är utförsäkrad, som det heter. Det betyder att man först sedan arbetslöshetsförsäkringen inte medger ytterligare ersättning för den enskilde arbetslöse prövar möjligheten till förtidspensionering. Jag förutsätter självfallet att myndigheterna gör en generös prövning av de här fallen med hänsyn till omständigheterna. Men diskussionen om detta kan vi inte föra förrän utförsäkringen av arbetstagarna har skett på sedvanligt sätt.

Anf. 6 LILLY HANSSON (s):

Fru talman! Jag har med detta fått beskedet av industriministern att någon medverka från hans sida till att företaget skall ta sitt sociala och moraliska ansvar för de äldsta arbetstagarna inte är aktuell. Det står helt klart för mig nu.

Anf. 7 Industriministern NILS ÅSLING:

Fru talman! Den kammare som Lilly Hansson själv tillhör har inte gett mig mandat eller ekonomiska resurser för att ställa krav på NCB. Däremot har kammaren dess bättre gett mig mycket stora resurser när det gäller att skapa nya sysselsättningsstillfällen. Alla seriösa uppslag i fråga om alternativ sysselsättning är välkomna. Jag kan försäkra att vi skall ge maximalt stöd till dem inom ramen för de regionalpolitiska stödformerna. Där finns det alltså ganska goda möjligheter, och dem måste vi ta till vara. I övrigt måste jag följa de lagar och förordningar som riksdagen har utfärdat.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Föredrogs och hänvisades

Motionerna

1981/82:2171–2178 till trafikutskottet

1981/82:2179 till näringsutskottet

5 § Anmälades och bordlades

Konstitutionsutskottets betänkanden

1981/82:18 Partistöd (prop. 1981/82:100 och 1981/82:101)

1981/82:19 Ändring i vallagen, m. m. (prop. 1981/82:83)

1981/82:20 Ändring i ersättningsstadgan för riksdagens ledamöter (förs.
1981/82:9)

Finansutskottets betänkande

1981/82:16 Anvisning av medel till riksgäldskontoret på tilläggsbudget för budgetåret 1981/82 (förs. 1981/82:7)

Försvarsutskottets betänkande

1981/82:13 Beredskapsbudget för totalförsvaret (prop. 1981/82:100)

Socialförsäkringsutskottets betänkande

1981/82:7 Åtgärder för att förbättra försäkringsdomstolarnas arbetsläge m. m. (prop. 1981/82:88) samt anslag till försäkringsöverdomstolen och försäkringsrätterna (prop. 1981/82:100)

Socialutskottets betänkanden

1981/82:28 Utredning om ett informationssystem om levnadsförhållandena för barn och ungdom, m. m.

1981/82:29 Tilläggsbudget II, såvitt avser bidrag till kommunala undervisningssjukhus (prop. 1981/82:101)

Kulturutskottets betänkanden

1981/82:15 Anslag till kyrkliga ändamål (prop. 1981/82:100)

1981/82:16 Anslag till internationellt-kulturellt samarbete (prop. 1981/82:100)

Utbildningsutskottets betänkanden

1981/82:10 Anslag på tilläggsbudget II (prop. 1981/82:101)

1981/82:11 Anslag till utbildningsdepartementet m. m. (prop. 1981/82:100)

Trafikutskottets betänkande

1981/82:12 Tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1981/82 (prop. 1981/82:101)

Jordbruksutskottets betänkande

1981/82:20 Tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1981/82 (jordbruksdepartementet) (prop. 1981/82:101)

Näringsutskottets betänkanden

1981/82:21 Ändring i lagen om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar (prop. 1981/82:84)

1981/82:22 Anslag på tilläggsbudget II (handels- och industridepartementen) (prop. 1981/82:101)

1981/82:23 Gummiindustrin

Arbetsmarknadsutskottets betänkanden

1981/82:11 Anställningsskydd (prop. 1981/82:71 och 1981/82:90)

1981/82:12 Riksdagens löne delegations verksamhet under år 1981 (redog. 1981/82:3)

Civilutskottets betänkanden

1981/82:9 Anslag på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1981/82 (bostadsdepartementet) (prop. 1981/82:101)

Nr 84

Fredagen den
19 februari 1982

1981/82:10 Utbyggnaden av Kymmens kraftverk
1981/82:11 Vissa aviserade propositioners grundlagsenlighet, m. m.
1981/82:12 Anslag till bostadsdepartementet m. m. (prop. 1981/82:100)
1981/82:13 Utformning av proposition om bostadsbidragen

6 § Kammaren åtskildes kl. 09.14.

In fidem

BENGT TÖRNELL

/Solveig Gemert